

Advies over de maatregelen voor de organisatie van duaal leren en de aanloopfase

Vlaamse Onderwijsraad
Koning Albert II-laan 37
BE-1030 Brussel
T +32 2 219 42 99

www.vlor.be
info@vlor.be

Wijs beleid door overleg

Adviesvrager: Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering,
Vlaams minister van Onderwijs op 27 april 2018

**Uitgebracht door de Raad Secundair Onderwijs op 17 mei 2018 met
eenparigheid van stemmen**

Vorbereiding: commissie Onderwijs-Arbeidsmarkt op 3 mei 2018 onder
voorzitterschap van Mil Kooyman

Dossierbeheerder(s): Marleen Colpin en Koen Stassen

1 Situering

Het ontwerp van besluit bij het decreet duaal leren en de aanloopfase bundelt een reeks uitvoerende maatregelen met betrekking tot duaal leren en de aanloopfase, in aansluiting bij het decreet dat de organieke implementatie van duaal leren in het secundair onderwijs voorziet. Het gaat om maatregelen betreffende de organisatie van duaal leren en de aanloopfase, bepalingen met wijzigingen aan de wetgeving en de datum van inwerkingtreding.

De Vlor ziet in dit advies een kans om een aantal blijvende bezorgdheden over duaal leren en de aanloopfase, geformuleerd in zijn eerdere adviezen, opnieuw onder de aandacht te brengen.¹

2 Duaal leren en de aanloopfase

2.1 Organisatie van duaal leren (Afdeling 1)

De periode van 20 dagen per schooljaar waarin een leerling geen overeenkomst hoeft te hebben, kan in een aantal situaties worden verlengd (artikel 1). Gewettigd afwezig zijn gedurende de periode van 20 dagen is daar een van (1°). De Vlor vraagt om 'gewettigd afwezig' te definiëren conform de onderwijsregelgeving. Dat is nu niet gespecificeerd.

Verlenging met nog eens 20 dagen zal bovendien voor een groep jongeren niet volstaan omdat zij om diverse redenen geen leerwerkplek kunnen vinden. Er moeten voldoende leerwerkplekken zijn voor alle jongeren die arbeidsbereid en arbeidsrijp zijn en die kiezen voor een duaal traject. Daarom moet er ingezet worden op sensibilisering en mobilisering van werkgevers voor duaal leren. De raad vraagt dan ook met aandrang dat werkgevers open staan voor alle jongeren, ook leerlingen met een functiebeperking of een andere afkomst. Daarnaast is het belangrijk om sterk in te zetten op de pedagogisch-didactische vaardigheden van mentoren zodat ze gepaste ondersteuning kunnen geven. Indien nodig moet er echter ook kunnen opgetreden worden tegen discriminatie van welke aard ook.²

Een ander essentieel aspect van de uitbouw van duaal leren is de intensieve begeleiding altemnerend leren (IBAL) voor leerlingen tijdens de zoektocht naar een werkplek of op de werkplek. Artikel 4 is in dat opzicht veel te vrijblijvend geformuleerd en biedt geen garanties dat IBAL ook effectief ingericht zal worden. Voor de leerlingen waarvan sprake in artikel 1 is dat echter van wezenlijk belang. De aanwezige expertise bij organisatoren moet daartoe maximaal geborgd en ingezet worden.³

---

¹ Vlaamse Onderwijsraad, Raad Secundair Onderwijs. [Advies over het voorontwerp van decreet duaal leren](#), 12 oktober 2017 en Vlaamse Onderwijsraad, Raad Secundair Onderwijs. [Advies over de aanloopfase in duaal leren](#), 19 april 2018.

² Vlaamse Onderwijsraad, Raad Secundair Onderwijs. [Advies over de aanloopfase in duaal leren](#), 19 april 2018, p. 4.

³ Vlaamse Onderwijsraad, Raad Secundair Onderwijs. [Advies over de aanloopfase in duaal leren](#), 19 april 2018, p. 5.

Er werd verwacht dat dit BVR duidelijk zou maken wat het statuut is van de mentor in de klassenraad. Artikel 3 komt echter onvoldoende tegemoet aan die verwachting. Ten eerste zou het beter zijn om duidelijkheid te scheppen over hoe de afspraken tussen aanbieder en werkplek gemaakt moeten worden. Om vrijblijvendheid te vermijden, gebeurt dat best aan de hand van een uniform kader waarbinnen keuzes gemaakt kunnen worden.

Daarnaast herhaalt de Vlor zijn bezorgdheid over de pedagogisch-didactische competenties van mentoren. Aangezien zij een doorslaggevende stem kunnen hebben, moeten die competenties een voorwaarde zijn om volwaardig deel uit te maken (met stemrecht) van de klassenraad.⁴

2.2 Organisatie van de aanloophase (Afdeling 2)

De Vlor stelt voor om de formulering van artikel 5 als volgt aan te passen: 'De bevoegde dienst van het Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming stelt tijdig en gratis een toolbox met gevalideerde instrumenten/methodieken ter beschikking van de onderwijsinstellingen die daarbinnen eigen keuzes kunnen maken.' Die flexibiliteit is o.a. nodig omdat de screening moet passen binnen het geheel van het handelingsgericht traject dat tot dan toe is gelopen.⁵

De raad vindt het ook belangrijk dat de effectiviteit van de instrumenten gemonitord wordt.

2.3 Studiebekrachtiging (Afdeling 3)

In zijn eerdere adviezen heeft de Vlor zijn visie uiteengezet op duaal leren in de tweede graad⁶ en op deelkwalificaties:⁷

De Vlor is ervan overtuigd dat het bereiken van een onderwijskwalificatie het uitgangspunt moet zijn in het secundair onderwijs. Los van de intrinsieke meerwaarde van algemene vorming, blijkt uit onderzoek ook de belangrijke meerwaarde ervan voor een vlotte overgang naar en duurzame inzetbaarheid op de arbeidsmarkt. De raad steunt wel het principe van de deelkwalificaties om de verworven competenties van jongeren die het onderwijs ondanks alle inspanningen, ondersteuning en begeleiding zonder onderwijskwalificatie verlaten, te valoriseren met oog op doorstroming naar de arbeidsmarkt of opleidingstrajecten.

Volgens de nota over de aanloophase is een onderwijskwalificatie van niveau 3 halen geen optie binnen de aanloophase. De Vlor vraagt zich af of het verstandig is om die mogelijkheid nu reeds uit te sluiten, alvorens ten gronde onderzocht is of er toch geen uitzonderingen mogelijk zijn, bijvoorbeeld voor jongeren die langer in de aanloophase zullen blijven dan bedoeld of wenselijk is, omdat er voor hen geen alternerende werkplek beschikbaar is.

---

⁴ Vlaamse Onderwijsraad, Raad Secundair Onderwijs. [Advies over het voorontwerp van decreet duaal leren](#), 12 oktober 2017, p. 7.

⁵ Vlaamse Onderwijsraad, Raad Secundair Onderwijs. [Advies over de aanloophase in duaal leren](#), 19 april 2018, p. 4.

⁶ Vlaamse Onderwijsraad, Raad Secundair Onderwijs. [Advies over de aanloophase in duaal leren](#), 19 april 2018, p. 3.

⁷ Vlaamse Onderwijsraad, Raad Secundair Onderwijs. [Advies over het voorontwerp van decreet duaal leren](#), 12 oktober 2017, p. 4 en Vlaamse Onderwijsraad, Algemene Raad. [Advies over onderwijsdecreet XXVIII](#), 25 januari 2018, p. 4.

3 Wijzigingsbepalingen

3.1 Wijzigingen aan de besluiten bij de Vlaamse kwalificatiestructuur over Se-n-Se en onderwijskwalificatie 1 t.e.m. 4

De Vlor vraagt om de mogelijkheid te voorzien om ook (deel)kwalificaties van niveau 5 – en niet enkel 1 t.e.m. 4 - te kunnen valideren in het kader van een Se-n-Se-opleiding. Artikel 25 en 26 sluiten die mogelijkheid nu uit.

Marleen Colpin
secretaris Raad Secundair Onderwijs

Saskia Lieveyns
voorzitter Raad Secundair Onderwijs